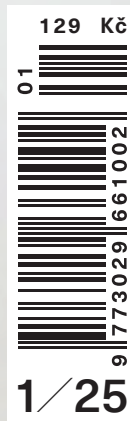


SHAPES



Petr Michálek / Jakub Cigler
Marcel Soral / Milan Houser
Statek Dobřichovice
Jak A.I. (z)mění architekturu



Připravila: Nikol Pavlíčková
Foto: Michael Tomeš, archiv

Malé kroky vedou

k velké změně



Proč si myslí, že by se mělo více stavět ze dřeva? Jak vnímá v architektuře slovo udržitelnost? Chystá se ve své práci využívat AI? Nejen na tyto otázky v rozhovoru s obrovskou dávkou pokory a přirozeného respektu odpovídá jeden z nejuznávanějších českých architektů **Jakub Cigler**.

Přál bych si, aby se domy navrhovaly tak, že nás přežijí a vydrží stovky let. Proč bychom měli bourat něco, co stále může sloužit?

Jak vnímáte v architektuře slovo udržitelnost?

Používáme spousty slov, které často ve svém užívání mění význam v širších kontextech. Nesmíme také zapomenout, že vždy záleží i na charakterech konkrétních lidí, kteří tato slova používají a za jakým účelem. Já osobně se vždy snažím ke slovu udržitelnost přistupovat v jeho plném významu. V případě tohoto slova přece nejde jen o udržitelnou architekturu nebo udržitelné stavebnictví, ale vlastně o udržitelný svět a udržitelný život našeho lidského druhu, nemyslíte?

Ano, máte pravdu a já to upřímně cítím vlastně stejně.

Já jsem vždycky věřil tomu, už od dětství, od doby, kdy jsem byl ještě malý kluk, že svět je řízený rozumnými lidmi, kteří dělají všechno pro to, aby byl lepším místem pro život. Bohužel jsem v průběhu života ztratil v toto důvěru a uvědomil jsem si jednu podstatnou věc — stěžovat si nebo kritizovat k nápravě nestačí.

Každý se musíme nějakým způsobem alespoň trochu zasadit o to, abychom svými malými kroky přispěli ke globální změně. To, co děláme, jak se chováme, jaký postoj zaujímáme k životu by nám vnitřně mělo dávat smysl a to tak, aby to korespondovalo s pravým významem slova udržitelnost. Protože pro každého znamená něco jiného a každý ho spatřujeme v něčem jiném. Pro někoho může mít pozitivní význam a pro jiného negativní konotaci. To už záleží na každém z nás, jak si jej vykládá.

To je úžasný přístup. Přece jenom, když bychom se ale zastavili u té architektury a zkusili myšlenku udržitelnosti rozvinout konkrétně v jejím kontextu, jaký pocit evokuje toto slovní spojení ve Vás — udržitelná architektura?

Jistě, vraťme se zpět k architektuře a abych odpověděl na Vaši otázku. Osobně se snažím vnímat udržitelnou architekturu tak, že ty konkrétní domy, které projektujeme, budou schopné vydržet daleko déle, než na dobu, na kterou se běžně dneska domy plánují. Myslím, že je špatné plánovat jejich fyzickou životnost na pouhých 50 let. Představte si, že mně je 63 let, to znamená, že část domů, které jsme postavili by se za chvíli měly zbourat a začít stavět nové. To je přece nesmysl. Nemůžeme na něco tak trvalého a hodnotného jako je architektura

koukat spotřebitelským nebo konzumentským úhlem pohledu. To je stejná špatnost jako když si kupujeme auta, která nám mohou klidně sloužit deset let ale měníme je po třech letech nebo trička, která můžeme se správnou péčí nosit dva roky vyhadujeme je po týdnu.

Přál bych si, aby se domy navrhovali a stavěly tak, že nás přežijí a přetrvají stovky let a během té doby budou stále funkční a vyhovovat nárokům a požadavkům jejich obyvatel.

Ve spolupráci se Skanska Residential realizujete bytový dům ryze ze dřeva, co Vás na tomto projektu oslovilo nejvíc?

Původně se jednalo o ryze rezidenční standardní projekt, bez jakéhokoliv přídavného jména. Mám velkou radost, že dnes je z něj projekt, který bude v mnohém unikátní, ale především mě těší, že se nám společně se Skanskou podařilo navrhnout projekt, jehož nosná konstrukce bude plně dřevěná. To, že se vydáme touto cestou vzniklo až v průběhu navazování spolupráce. Na počátku byl návrh od naší architektonické kanceláře s tímto záměrem. Ze strany Skansky se to setkalo s velkým nadšením a díky vůli obou stran se daří na českém trhu realizovat takto jedinečný projekt. Bude se jednat o jeden z prvních rezidenčních domů ze dřeva. Jsem rád, že mohu být součástí tohoto prvenství, zároveň jsem ale také trochu smutný, že to co je úplně běžné v Rakousku, Německu, Holandsku nebo ve Francii u nás teprve vzniká.

Proč si myslíte, že u nás stavby tohoto typu chybí zatímco jinde v Evropě je to v podstatě běžná záležitost, jak jste sám naznačil?

Řekl bych, že to obecně souvisí s mentalitou lidí a jejich přístupem právě k tomu slovu udržitelnost a jeho významu. Mohl bych se opakovat a vracet k tomu, o čem jsme se bavili hned na začátku, ale to nechci, tak to zkusím rozvést. Neznám samozřejmě všechny důvody, jistě jich je celá řada, ale myslím, že mezi ty zásadní faktory, které tento stav ovlivňují patří cenová politika a hledání rovnováhy mezi kvalitou a kvantitou. Toto vnímání se odráží do obecného přístupu k životu, ne jen jak bydlíme, ale jak smýšlíme, jak vychováváme naše děti, co děláme pro společnost nebo jak se stravujeme či oblékáme.

Mohl byste mi zkusit shrnout pro lepší představu a kontext, co všechno obnáší postavit několikapatrový bytový dům ze dřeva?

Nemůžeme na architekturu koukat spotřebitelským pohledem.

Na jednu stranu si myslím, že se ta stavba nijak zvlášť od běžné stavby z betonu nebo cihel neliší. Je třeba si uvědomit, že dřevo je standardní stavební materiál, který se u nás používal a používá od jaktěživa. Není na něm nic speciálního. Ale je současně je možné říct že je na něm jiná řada důležitých momentů, víte jak to myslím?

Myslím, že ano, nicméně pokračujte prosím.

Co už je na stavění ze dřeva, navíc v případě takto velkého rozsáhlého bytového projektu složitější, je vyrovnat se s českou legislativou, normami, především pak těmi požárními. To se nám ale podařilo i díky úsilí, které jsme všichni vyvíjeli a také díky naší vůli.

Současně jsou pro mne důležitá i emocionální rovina. Mám totiž osobně dřevo moc rád a rád se na něj koukám, cítím se v jeho obklopení skvěle. Věřím, i přes složitosti, které jsme museli překonat to stejně budou cítit i obyvatelé a majitelé bytů.



Rozumím tomu tedy správně, že část dřeva bude propsaná a viditelná v interiéru a část se bude pak používat na konstrukci projektu?

Ano, jedna stránka je ta viditelná a druhá stránka je ta, kdy se dřevo použije na nosnou konstrukci. To sice nebude viditelné, ale daleko podstatnější, protože právě zde sledujeme ten faktor udržitelnosti. Namísto toho, abychom použili jen beton nebo ocel, což jsou materiály, které mají zcela odlišné dopady na životní prostředí než dřevo, použijeme ekologický materiál, který nemá žádná negativa v tomto ohledu.

V jednom rozhovoru s Vámi zaznělo, že existuje statistika, podle níž v Česku zhruba každé čtyři minuty vyroste dřevo na jeden rodinný dům, proč se tedy u nás ze dřeva tolik nestaví?

Fakt, že se dřevo nepoužívá primárně na stavby je mnoha set letá historie. Bohužel jak právě z historie víme, některá města téměř celá shoře-

la a často se to připisovalo tomu, že se na stavbu budov používalo dřevo, a tak se stalo, že se začalo více stavět z cihel, betonu a oceli. Ale o tom nechci sáhodlouze hovořit a zabíhat do detailů. Pokud se na to podíváme v rámci současnosti, tak se v České republice nestaví tolik ze dřeva proto, že české normy stále berou dřevo jako hořlavý materiál na rozdíl od betonu a oceli. Já jsem ale optimistický a věřím, že i v tomto ohledu se řekněme ledy prolomily a legislativa bude ke dřevu vstřícnější. Je zapotřebí, aby projektů jako je právě Radlický Dřevák vznikalo víc a ukázalo se, že dřevo je na stavbu skvělý materiál.

Projeví se nějak fakt, že se jedná o dřevostavbu v časovém harmonogramu stavby? Jsou tam nějaká omezení v tomto ohledu a nebo naopak výhody?

Výhody jsou fantastické! Je skvělé, že jednotlivé elementy se mohou připravit v tovární výrobě a následně se dopraví na stavbu jako dvourozměrné nebo trojrozměrné prvky. To velmi zkra-





čuje čas výstavby, což je obrovská úspora nejen ta časová, ale také logistická a ekonomická. A to je bez diskuze něco, co by výrazně mohlo změnit budoucnost v rámci pozitivního přístupu ke stavění ze dřeva.

Co to pro Vás jako architekta znamená z hlediska práce? Musíte k návrhu přistupovat jinak s ohledem na to, že se jedná o dům ze dřeva?

Až na drobné detaily přistupuji ke stavbě podobně jako ke každé jiné. V případě dřevostavby jde o řešení nuancí v podobě navazování na vertikálních a horizontálních konstrukcí, je potřeba dbát více na spoje a adekvátně volit doprovodné materiály s ohledem například na akustiku. Ale nejedná se o nic převratného, co by architekti nebo stavaři již neznali ze svých studií na škole.

Kam dál byste řekl, že se stavebnictví v oblasti udržitelnosti může posunout?

Já budu v tomto případě asi poměrně subjektivní, protože dřevo jako takové mám moc rád a je mi sympatické i jako stavební materiál. Rád se jím obklopuji a velmi rád s ním pracuji. Co se ale stavebnictví a udržitelnosti týče, tak myslím, že by se faktor udržitelnosti neměl sledovat jen v z hlediska používání dřeva, ale i z jiných ekologii nezatěžujících materiálů. Navíc s udržitelností souvisí celá řada věcí ve stavebním procesu, například i technologie, které používáme při výstavbě a také ty, které do objektů instalujeme. Je třeba se na tuto problematiku koukat zkrátka komplexně.

Když se tam dnes projdete po hlavní ulici, která má mít jistou reprezentativní funkci, nepoznáte, že na takové ulici jste.

Jedním z velkých témat, které rezonuje v oborech a my se jím i v tomto vydání zabýváme je AI a její využití v architektuře, jak se na tuto problematiku díváte Vy?

Jak jsem mluvil před chvílí o technologiích, tak mám pocit a řekl bych, že ne mylný, že my lidé jsme den ode dne zhýčkanější, neradi se vzdáváme komfortu, ve kterém nám právě mnohdy pomáhají a život usnadňují technologie. Ty se neustále vyvíjí a jsou lepší a lepší, ale jejich životnost je kratší a obecně to jejich vnímání mi připadá velmi krátkozraké.

Myslím si, že s jakoukoliv novou technologií je dobré se nejprve seznámit a udělat si na ni

vlastní názor a zodpovědět nějaké základní otázky — k čemu konkrétně by mi měla sloužit, jak by mi mohla umět pomoci a dokáže mi nějakým způsobem ulevit nebo usnadnit práci nebo život, nebo mi jej ve svém výsledku zkomplikuje? Stejně budu přistupovat i k AI a mojí práci architekta a toho, jak s ní pracovat. Každý projekt je velmi individuální, stejně jako každý člověk je osobnost a jeho osobitost je naprosto unikátní. Člověk je kreativní stvoření, alespoň já se tak cítím a nerad bych tuhle svou kreativitu přenechával někomu nebo něčemu jinému. Pro někoho to třeba může být cesta nebo dokonce cíl, ale pro mě určitě ne. Já v práci očekávám lidský element ●



Jakub Cigler

Jakub Cigler vystudoval fakultu architektury ČVUT v Praze. V roce 2001 založil architektonické studio Cigler Marani Architects, které bylo v roce 2015 po odchodu Vincenta Marani přejmenováno na Jakub Cigler Architekti a dnes se jedná o jeden z největších architektonických ateliérů v zemi.

škole uměleckoprůmyslové v Praze. V roce 2001 založil architektonické studio Cigler Marani Architects, které bylo v roce 2015 po odchodu Vincenta Marani přejmenováno na Jakub Cigler Architekti a dnes se jedná o jeden z největších architektonických ateliérů v zemi.